ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ —
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 4. ЧЕТВЕР, 8-го СІЧНЯ 1976 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, JANUARY 8, 1976 No. 4. VOL. LXXXIII.

Д-Р МИРОН КУРОПАСЬ НАЙМЕНОВАНИЙ НА СПЕЦІЯЛЬНОГО АСИСТЕНТА ПРЕЗИДЕНТА ЗСА ДЛЯ ЕТНІЧНИХ СПРАВ

Вашингтон. — Д-р Мирон Куропась, відомий наш науковець, едукатор, автор та провідний діяч з народженого в Америці молодшого покоління, від 1962-го року головний радний Українського Народного Союзу, був найменований президентом Фордом на спеціяльного асистента Президента ЗСА для етнічних справ — повідомлено тут офіціяльно з Білого Дому минулого вівтірка, 6-го січня 1976. Найменування д-ра Мирона Куропася на цей пост ставить його на перше місце державних урядовців українського роду в історії З'єднаних Стейтів Америки.

Д-р Мирон Куропась, який вже почав виконувати свої відповідальні функції в бюрах публічних зв'язків Білого Дому, є безпосередньо відповідальний перед Віліямом Дж. Баруді, мол., спеціяльним асистентом Президента для публічних зв'язків.

Створення нового посту спеціяльного асистента Президента ЗСА для етнічних справ віддзеркалює щораз більшу ролю етнічних груп в усіх ділянках життя З'єднаних Стейтів та запевняє за цими групами більший голос в плянах і рішеннях Білого Дому, які відносяться до цих груп — сказано в офіціяльному повідомленні Білого Дому.

Д-р Мирон Куропась належить до найбільш відомих і найбільш активних провідних діячів з народженого в Америці українського покоління. Народився він в родині видатного нашого політичного і суспільно-громадського діяча, колишнього довголітнього головного контролера, опісля заступника головного предсідника і тепер почесного члена Головного Уряду Українського Народного Союзу інж. Стена та пані Антоніни з Мигалів Куропасів у Чікаґо, Ілл., 15-го листопада 1932-го р. Там здобув початкову і середню академічну освіту з дипломом бакалявра в університеті Лойола в 1953-му році, маґістра в університеті Рузвелта в 1955 році та доктора історичних наук в університеті Чікаґа в 1974 році. Темою його великої докторської дисертації була українська спадщина в Америці.

Початково д-р Мирон Куропась працював в системі середнього шкільництва в Чікаґо, займаючи різні керівні пости, включно з постом директора середньої школи. В березні 1972-го року він був найменований на відповідальний пост директора 5-го району (Середній Захід) відомої державної установи „Акція", що його займав аж до теперішнього найменування на спеціяльного асистента Президента ЗСА. В українському житті д-р Мирон Куропась був активний вже зі своїх юнацьких років, зокрема в молодечій організації МУН, яку очолював. У своїй праці, як і у своїх студіях, він зокрема займався справами українців в Америці та їх розвитком і спадщиною, завжди у тісному зв'язку з історією України. Кілька років він очолював окремий Дослідний Комітет Головного Уряду УНСоюзу власне для дослідів українського життя та української спадщини в Америці. Його авторству належить багато публіцистичних і наукових праць саме з цієї ділянки. До найбільш поширених і популярних його праць належать „Саґа України" та „Українці в Америці". З його публіцистичних праць мала свого часу найбільшу популярність та викликала найширший відгомін серія надрукованих у „Свободі" статей на тему: „Де наша молодь".

Д-р Мирон Куропась займає, крім згаданих, цілий ряд інших дорадчих міських, стейтових і федеральних постів.

Новонайменований спеціяльний асистент Президента ЗСА д-р Мирон Куропась одружений з колишньою „скиталкою" Олександрою Леськів і вони мають двох синів, 10-літнього Степана і 7-літнього Михайла.

Найменування д-ра Мирона Куропася на високий державний пост супроводять найкращі побажання не тільки українців в Америці, але й інших вільних країнах, як і цілком певно в самій Україні, батьківщині його батьків.

Д-р Мирон Куропась

Заложено Відділ УНС при Центральній Управі УСОГуцулів в Філядельфії

Філядельфія, Па (с.г.). — В суботу 27 грудня 1975 р., тут в залі Окружного Комітету Відділів УНС Філядельфійської Округи відбулося засідання президії Українського Світового Об'єднання Гуцулів, під час якого заложено новий Відділ УНСоюзу, до якого на початку вступило 40 членів як основноположників. Новий Відділ одержав порядкове число 162, а патроном його обрано сина Гуцульської Землі, славного командира пробоєвого Гуцульського Куреня сотника Гриця Голинського.

Наради відкрив і ними проводив голова УСОГуцулів Іван Гаврилюк, а обов'язки протоколянта сповняв Дмитро Федорійчук — секретар УСОГуцулів. Відкриваючи наради, голова Іван Гаврилюк привітав приявних, запросив до президії голову Гуцульського Товариства в Філядельфії „Черемош" Дмитра Ткачука, головного орґанізатора УНС Степана Гавриша, і голову Філядельфійської Округи УНС Петра Тарнавського, а відтак коротко поінформував про це, що під час пленарного засідання Головної Управи УСОГуцулів вирішено заложити при Об'єднанню Відділ УНСоюзу. Він також інформував, що для переведення цієї ухвали в життя поодинокі члени Головної Управи мали зустріч з головним організатором УНС Степаном Гавришем, від якого одержали всі технічні поради, потрібні при закладанню нових Відділів.

З черги предсідник нарад запросив до слова Степана Гавриша для вияснення головно статутових обов'язків основноположників нових Відділів. Даючи інформації про творення нових відділів, Степан Гавриш покликався на 40 параграф статуту УНСоюзу, де чітко подані всі інформації для тих, хто збирається творити нові Відділи. В статуті сказано, що на творення нового Відділу потрібно щонайменше 15 членів, а присутні вже внесли 40 подань, як основноположники нового Відділу, і тимсамим управлені до творення нового Відділу та вибору його управи. Порядкове число для нового Відділу Головна Канцелярія УНС призначила 162.

Після дискусії одноголосно обрано Управу Відділу і також патрона Відділу. Управу обрано в такому складі:

(Закінчення на стор. 3-ій)

487 НОВИХ ЧЛЕНІВ УНС В ГРУДНІ 1975

В останньому місяці членської кампанії УНСоюзу 1975-го року, тобно у грудні, наспіло до Головної Канцелярії 487 аплікацій нових членів. Це число разом із здобутками нових членів за попередніх одинадцять місяців дало разом 3,111 нових членів приєднаних впродовж цілого 1975-го року.

В грудні надіслали до Головної Канцелярії по дві і більше аплікацій наступні організатори, конвенційні делеґати та секретарі Відділів:

Іван Одежинський (В. 153 і 216) — 22 аплікації нових членів, Михайло Гаврилюк (Новий Відділ ч. 162) — 16, Тимко Бутрей (В. 164) — 15, Марія Лисогір (В. 1) — 11, Атаназій Стефурак (В. 162) — 11, Іван Чопко В. 271) — 11, Марія Душник (В. 293, 327 і 361) — 11, д-р Василь Палідвор (В. 204) — 10, Андрій Кушнір (В. 83) — 8, Андрій Іванюк (В. 106) — 8, Гелен Олек (В. 22) — 7, інж. Лев Боднар (В. 131) — 7, мґр Іван Геврик (В. 445) — 7, д-р Микола Шпитко (В. 489) — 7, інж. Лев Блонарович (В. 34) — 6, Іван Гуцайлюк (В. 147) — 6, Андрій Джула (В. 161) — 6, Іван Малко (В. 320) — 6, Петро Головачук (В. 42) — 5, Михайло Юзенів (В. 158, 194, 282) — 5, Іван Кнігніцький (В. 162 і 430) — 5, Геновефа Жеребняк (В. 180) — 5, Михайло Кігічак (В. 240) — 5, Михайло Семків (В. 379) — 5, інж. Михайло Нич (В. 397) — 5, Роман Приптхан (В. 399) — 5, Богдан Зорич (В. 432) — 5, Михайло Турко (В. 63) — 4, Ольга Марущак (В. 82) — 4, Роман Татарський (В. 94) — 4, Михайло Фединишин (В. 155) — 4, Богдан Дейчаківський (В. 233) — 4, Степан Іваницький (В. 276) — 4, Петро Федик (8. 292) — 4, Ірена Олійник (В. 387) — 4, Евстахія Мілянич (В. 450) — 4, Микола Хоманчук (В. 5) — 3, Марія Кульчицька (В. 8) — 3, Остап Зинюк (В. 15) — 3, Квітка Стецюк (В. 25) — 3, Микола Пришляк (В. 45) — 3, Анна Гарас (В. 47) — 3, д-р Іван Сєрант (В. 86) — 3, інж. Анатолій Дорошенко (В. 103 і 114) — 3, Петро Ліщак (В. 230) — 3, Михайло Мартиненко (В. 245) — 3, Петро Сильчак (В. 257) — 3, Омелян Барилка (В. 268) — 3, Михайло Захарко (В. 349) — 3, Олекса Продивус (В. 356) — 3, Василь Гіна (В. 370) — 3, Іван Даньківський (В. 375) — 3, інж. Ярослав Карпяк (В. 385) — 3, Текля Мороз (В. 465) — 3, Марія Юзик (В. 492) — 3, Данило Марцинюк (В. 502) — 3, та по дві аплікації — Юліян Ревай (В. 4), Михайло Отрок (В. 14), мґр Володимир Сенежак (В. 27), Іван Хомко (В. 42), Степан Івасечко (В. 48), Степан Вовк (В. 49), Марія Ковалевська (В. 58), Тарас Сливинський (В. 59), Володимир Квас (В. 88), Марія А. Гаравус (В. 127), Джуді Ляшинська (В. 135), Михайло Яблонський (В. 142), інж. Іван Скіра (В. 153), інж. Бигдан Артимишин (В. 153), Галина Гаврилюк (В. 170), Стела Расн (В. 171), д-р Аванас Слюсарчук (В. 174), Іван Пригода (В. 200), Омелян Твардовський (В. 214), Теодор Кубарич (В. 217), Василь Гавдьо (В. 221), Михайло Мартинишин (В. 230), Анна Ремік (В. 238), Василь Труфин (В. 266), д-р Іван Флис (В. 267), Степан Островський (В. 270), Михайлина Іванюк (В. 290), Володимир Гавриляк (В. 316), Андрій Кейбіда (В. 322), Іван Бабяк (В. 324), Володимир Клозник (В. 325), Андронік Копистянський (В. 327), Софія Оріховська (В. 340), Марія Сверида (В. 343), Михайло Каркоць (В. 345), Марія Макар (В. 348), Тома Фінів (В. 350), Семен Літепло (В. 361), Василь Попович (В. 367), Ілля Курман (В. 408), Микола Лаба (В. 423), Петро Дяків (В. 427), Софія Куца (В. 440), Михайло Лисий (В. 441), Данило Пищ (В. 458) і Володимир Запаранюк (В. 484.

Президент Форд не погоджується із здержанням транспортів пшениці до СССР

Ст. Люіс. — Виступаючи тут на конвенції Федерації Американських Фармерів, президент Джералд Форд знову перестерігав Совєтський Союз перед евентуальними наслідками і погіршенням відносин, якщо уряд СССР продовжуватиме інтервеніювати в Анґолі, але рівночасно виявив своє непогодження, щоб здержати транспортацію американської пшениці до СССР, як відплату. „Булоб серіозною помилкою, — заявив Президент, — вважати, що таке потягнення буде корисним". Президент Форд заявив, що ЗСА робитимуть всякі можливі дипломатичні заходи, щоб розв'язати мирними засобами проблему Анґолі і домагатимуться виведення всіх чужоземних військ з цієї африканської країни. Уряд ЗСА висунув пропозицію про негайне здержання всіх військових акцій, створення в Анґолі уряду всенаціональної єдности, припинення всякої зовнішньої військової допомоги, щоб таким чином дати можливість самим анґольцям розв'язати їхню проблему.

Відповідаючи на запити кореспондентів, президент Форд відмітив, що він не думає, що Совєтський Союз продовжуватиме масову доставу зброї і технічного персоналу до Анґолі.

Республіканці домагаються резиґнації Кіссінджера

Вашінґтон. — Конґресмен Едвард Дервінскі, республіканець з Іллінойс і член Конґресової Комісії для міжнародних відносин, заявив, що державний секретар Генрі Кіссінджер втратив довір'я Конґресу і тому повинен зрезиґнувати для добра країни. „Помимо його блиску і працьовитости, — сказав Е. Дервінскі, — д-р Кіссінджер дійшов уже такого пункту, що його резиґнація була б корисною для країни". Дервінскі відмітив, що великим досягненням Кіссінджера була угода між Ізраїлем і Єгиптом відносно Синайського півострова, але менші успіхи він мав на Кипрі, в Анґолі, в Латинській Америці чи на відтинку політики детанту з Совєтским Союзом.

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ УККА ПЕРЕЙШЛА СТО ТИСЯЧ

ПО ДЕНЬ 30-ГО ЛИСТОПАДА ВПЛИНУЛО $58,921.49.

ВІД 1-ГО ДО 31-ГО ГРУДНЯ ЗІБРАНО $42,230.00.

РАЗОМ СТАН УНФОНДУ НА ДЕНЬ 2-ГО СІЧНЯ 1976: $101,151.49.

З Канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки інформують, що загальна сума $101,151.49 була зібрана в цьому році до УНФонду. Згідно з прелімінаром бюджету УККА в цьому році повинен зібрати загальну суму $125,000.00. Дотеперішні впливи на цей Фонд дають надію, що до дня 10-го січня 1976 р., коли наступить замкнення рахунків, ця сума буде досягнена. УККА сподівається, що Управи Відділів УККА доложать старань, щоб успішно закінчити збірку і в означеному часі переслати до Канцелярії УККА.

Прохається всіх платників Національного Датку, які ще не вирівняли свого Національного Датку, щоб це зробили в біжучому тижні.

В минулому році збірка Національного Датку осягнула $116,721.00

В останньому тижні такі Відділи УККА переслали збірки Національного Датку:

Ню Йорк: Комітет Об'єднаних Організацій $1,100.00 (голова Відділу адв. Р. Гуглевич, референт збірки Лев Пришляк; Осередок СУМА (збірщик Корнель Василик) — $415,000.

Боффало: $1,027.00 (голова Василь Шарван, референт збірки Василь Пристайко).

Сиракюзи: $755.00 (голова д-р Святослав Клюфас, референт збірки Микола Велич).

Менвіл, Н. Дж.: $370 (референти збірки Василь Матіїв і Михайло Захарко).

Балтімор, Меріленд: $365.00 (голова інж. Б. Саламаха, референт збірки Теофіль Попович).

Гартфорд, Конн.: $360.00 (голова д-р О. Теслюк, референт збірки Володимир Мерещак).

Ню Бронсвік, Н. Дж.: $205.00 (голова інж. М. Яцусь, референт збірки М. Мостовий).

Джерзі Сити, Н. Дж.: $170.00 (голова д-р Євген Котик, референт збірки Ст. Миколишин).

Бруклин, Н. Й.: $140.00 (голова Б. Карась, референт мґр Я. Зарицька і Іван Макар).

Бостон, Масс.: $130.00 (голова інж. К. Гусак, референт збірки Серґій Кайко).

Вплати всіх Відділів є додаткові, бо попередньо вони надіслали свої збірки.

В останньому тижні вплинули також і більші індивідуальні вплати.

І так по $200 вплатили: Роман і Соня Мартинюк (Скокі, Ілл.), Даніел Зелем (Флорида).

По $100 вплатили: Іван і Марія Іскало (Боффало, Н. Й.), д-р Адам Якимів (Пассейк, Н. Дж.), Євген Перхач (Бирбанк, Ілл.), Едвард Рокіський (Вейн, Н. Дж.), Сергій Павлів (Лейквуд, Н. Дж.).

Марія Берко, Перт Амбой, Н. Дж. — $86.00, інж. Михайло Ільків (Бруклин, Н. Й.) — $56.00.

По $50.00 вплатили: д-р Б. Футей, інж. Юрій Гончаренко, члени Екзекутиви УККА.

Йдучи слідом за Екзекутивою, члени якої вплатили по $50.00, голова Відділу УККА в Бостоні, інж. К. Гусак також зложив $50.00.

Дальші вплати по $50.00: Ірена й Валеріян Кость, Дмитро Забитовський, Богдан Любачівський, Василь Вахір, Микола Микітчак, д-р Ярослав Микулович, Володимир і Ольга Мартинюк, д-р Ігнатій Метіль, д-р Василь Верес, о. М. Мицишин, д-р Михайло Гук, Віра й Антін Шумейки, Богдан Хонюк.

СОВЄТСЬКІ „ДИПЛОМАТИ" ЗНИЩИЛИ РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК ДЛЯ УВ'ЯЗНЕНИХ УКРАЇНОК

Торонто (Комітет Оборони Валентина Мороза). — В день латинського Різдва і в 23 день мовчазного пікетування совєтської амбасади в Оттаві долучилася до пікету група жінок і дівчат з Монтреалю і Торонта з метою передати через амбасаду різдвяні подарунки для ув'язнених в концтаборах СССР українських жінок. Оттавська поліція не дозволяла цілій групі підійти під брами амбасади, покликаючись на розпорядження міністерства закордонних справ, після совєтських нарікань на пікетування. Після довшої дискусії над таким „детантським" розпорядженням, пустили одну жінку під браму амбасади і вона кілька хвилин дзвонила в двері амбасади без жадних успіхів. Нарешті вийшов до брами 2-гий секретар В. Майоров, який заявив, що ні амбасадора, ні відповідальної особи в мбасаді немає, хоч присутні бачили, що лімузина амбасадора стояла у в'їзді і що до амбасади постійно заходили різні „дипломати". На питання, чи можна поговорити з Майоровим, він без відповіді відійшов. Жінки тоді рішилися поставити пакунок для Оксани Попович під браму амбасади. Після кількох хвилин з'явився при брамі кореспондент совєтського пресового аґентства „Новості" М. Палладін і, відкриваючи браму, копнув пакунок на вулицю. Одна демонстранка знову поставила пакунок під браму і коротко після цього вийшли з будинку амбасади двоє людей. Один з них відкрив браму до в'їзду і при цьому копнув пакунок на середину вулиці а другий сів в маленький автобус і, виїжджаючи, скерував його на пакунок та роздушив його передніми колесами. Після цього „подвигу", свідками якого була преса і телевізія, жінки заявили, що старатимуться передати пакунки через Міжнародний Червоний Хрест. В пакунках, які приготовили Комітет Українок Канади, були теплі светери, хустки і медикаменти для ув'язнених жінок, а в одному символічному пакунку були слоїки меду, пшениця, мак та інші складники святкових страв. Після цього вияву „святкового" настрою амбасади, жінки засвітили свічки і відспівали кілька коляд. Присутній пресі точно пояснено про долю ув'язнених українських жінок у СССР і про мету мовчазного пікетування. Того ж вечора радіо по цілій Канаді поредало відомості про події біля амбасади, відмічуючи, що це все діялося, коли канадці святкують Різдво, а газетні репортажі появилися в канадських і американських газетах наступного дня. У п'ятницю, 26-го грудня 1975 р., телевізійна сітка СіБіСі по всій Канаді передала обширний фільмовий репортаж про цей епізод, включно з копанням пакунку. Мовчазне пікетування, яке набрало широкого розголосу, тривало до 31 грудня 1975 — до кінця міжнародного року жінки.

ДИПЛОМОВАНІ ВИСЛУЖНИКИ – НЕ КРАЩІ ВІД ОФІЦЕРІВ КҐБ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). Однією з улюблених практик КГБ у відношенні до в'язнів є організування для них відвідин представників „громадськости" з України, які мають впливати на них „в радянському дусі". Нижче подаємо повний текст опису таких відвідин у таборі ВС 389/35; про них розповідає український в'язень Степан Сорока. Документ має дату 6 червня 1975 року і поширюється у самвидаві в СССР.

Процес Степана Сороки відбувся 16-23 грудня 1961 року у Львові. За „приналежність до «Українського Національного Комітету» (УНК)" його засудили на 15 років ув'язнення. Степан Сорока пише:

Карайте їх! Карайте їх! Тут їх і згноїть!

У часи Вісаріоновича (Сталіна) партійно-літературні боси полюблювали вживати крилатий вислів „наука ненависти". Цим, по суті, передавалася суть совєтської ідеології та філософії. Виховні наслідки „науки ненависти" з ідеалами матеріяльного достатку і дармової роботи — загально відоме нове суспільство з новими принципами міжлюдських і міжнаціональних стосунків. Хоч сам бачиш, чуєш, на собі перенесеш, у тому ж котлі варишся, та все таки не хочеться вірити, що дійсно воно так, що не проста, затуркана людина, а доктор історичних наук, науковий працівник Академії Наук вважає і публічно заявляє, що звичайні загальнолюдські християнські ідеали, погляди — це кримінальний злочин. Як воно не сумно, але це факт. На протязі останніх 15 років до нас, в'язнів, закинутих далеко за межі рідної землі, уже не раз делегується „громадськість", тобто з півдесятка чоловіків з України (один робітник, голова колгоспу, письменник, вчений і т. д.).

Недавно нас знову відвідала подібна група. Серед них був юрист консультант Головешко. Власне до нього і звернувся я. Йшов не сперечатися, доводити правоту чи що, а щоб розповісти про свою справу і запитати завіщо я сиджу у концтаборі 22 роки і хто тому винен? Але бажаної розмови не було. Бо насамперед, у балачках з в'язнями, гр. Головешко торкається своїх біографічних моментів: ніби колись до них додому заходили бандерівці і мали намір убити батька. Звісна річ, я запитав:

(Закінчення на стор. 3-ій)

„УККА між учора і завтра" буде темою громадської наради цієї суботи

Ню Йорк. — Комісія для розгляду організованого життя в ЗСА при УККА та Конференція Українських Академічних Професійних Товариств влаштовують тут в суботу, 10-го січня ц.р. в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиця, — громадську нараду на тему: „УККА між учора і завтра". Год. 2.45 по полудні — перша сесія — „УККА в дії". Прелеґенти: мґр І. Базарко, д-р М. Данилюк і д-р Р. Борковський. Координатор — мґр О. Питляр. Вечором о год. 6.30 відбудеться друга сесія на тему: „Структура УККА і вимоги життя". Прелеґенти: д-р П. Стерчо, д-р Б. Дзерович і мґр А. Чорнодольський. Координатор інж. М. Корчинський. Комісія підготовки цієї громадської наради, яку очолює д-р А. Жуковський, запрошує до участи в нараді всі українські орґанізації та загал громадянства.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День Солідарности

„За новонародженою традицією, 12-го січня в таборах Совєтського Союзу відзначається щороку голодівкою і петиціями. В цьому беруть участь політв'язні — українці, а часом і патріоти інших націй..." — повідомив відомий український політв'язень Вячеслав Чорновіл у своїй „розповіді про трагікомедію під назвою: Кримінальна справа Но. 196", яка минулого року продісталася на Захід та була опублікована. В. Чорновіл дальше поінформував, що ця „новонароджена традиція" відбувається на згадку 12-го січня 1972-го року, коли то совєтські режимники започаткували в Україні нову репресивну акцію, включно з масовими арештами та іншими терористичними заходами, з метою остаточної ліквідації течії шестидесятників в українському літературно - громадському житті, отже на згадку річниці нового походу окупанта проти українського відродження.

У відповідь на це повідомлення Чорновола, серед українців на Заході, зокрема в ЗСА і в Канаді, особливо серед зорганізованої молоді виникла думка, щоб українці у вільному світі також прийняли цю „новонароджену традицію" та проголошували 12-го січня кожного року Днем Української Солідарности і відзначали його солідарно з українськими політв'язнями голодівкою, жертвуючи призначені на прохарчування в тому дні фонди на оборону політв'язнів в Україні, як також відповідними петиціями до урядів своїх країн та відповідних міжнародних установ в обороні цих в'язнів.

Ініціятиву схвалила наша центральна репрезентація — Український Конгресовий Комітет Америки, як також центральні репрезентації українців в інших вільних країнах, і вже цього року 12-го січня відбудеться у вільному світі перший такий День Української Солідарности, що його можна тільки привітати та від серця і душі схвалювати. Це бо буде своєрідною кульмінацією та виявом того, що у великій частині існує та повинно існувати між українцями кожного дня, без уваги на те, де і як вони живуть. Саме в тому Дні Української Солідарности ми, як громада, і кожний з нас індивідуально матиме нагоду виявити і доказати, що українців та української душі справді ніхто і ніщо не може поділити: ні високі гори, ні глибокі океани, ні державні кордони, ні суспільні системи. Єдина бо єсть українська душа і єдина головна українська мета: *жити на волі та бути господарем своєї землі і паном своєї долі.*

Такий День Української Солідарности потрібний однаково нам на волі, як і нашим братам у неволі. Нам він потрібний, бо живучи на волі і в добробуті, ми аж надто часто забуваємо всі ті страхіття неволі і поневірянь, що їх зазнають наші брати і сестри в Україні. Знову ж для тих, що в Україні, такий вияв нашої солідарности з ними напевно буде променем нової надії та заохоти. Можна бо очікувати, що вістки про цей День та спосіб його відзначування в Америці і Канаді передадуть в Україну радіовисильні,про них заговорить американська і канадська преса, про цей День довідаються уряди і законодавці наших країн і це буде черговим нашим вкладом в так дуже потрібну оборону нашого народу та його прав.

Використаймо ж солідарно День Солідарности!

Рішальні години

В нашому громадсько - суспільному житті говоримо, звичайно, про рішальні роки чи дні, але у випадку збірки Національного Датку до Народного Фонду УККА за минулий вже 1975-ий рік, яка закінчується цієї неділі, 10-го січня 1976, можна оправдано говорити і про рішальні години. Ми бо, українці, належимо до тих рас, що вміють плянувати, але не завжди вміють свої пляни здійснювати. Виконання пляну, навіть скромного, привернуло б нам віру в наші спроможності та дало б нам сатисфакцію не тільки сміливих плянувальників, але і добрих та відповідальних виконавців наших плянів.

Тому то ці останні вже не тільки дні, але й години, які ділять нас від завершення теперішньої збірки Національного Датку до Народного Фонду УККА оправдано можна вважати „рішальними" не тільки у самому здійсненні нашого збіркового пляну, але і для наших дальших плянів та активностей.

На іншому місці надрукований результат збірки по кінець грудня і досягнення збіркової мети дуже реальне. У цьому і рішальність останніх кількох днів і годин. Не прогайнуймо їх!

Я. Гайвас

ТРИ ГРІХИ ГОЛОВНІ

Декому після прочитання цього наголовку стане відрадніше на душі, бож у добі зросту цін й всесторонніх клопотів, в часі всеобіймаючої моральної й матеріяльної девальвації, виглядає, що все таки щось зменшується, хоч би число головних гріхів, поповнюваних нами, і то дуже, бо зі семи на три. Це було б справді проти загальної течії!

Та воно не так. Мова бо не про ті традиційні головні гріхи, які ми знаємо ще з дитячих літ, а про щось інше. Мова про гріхи, які багато з нас поповнює супроти української громади. Гріхи ці обтяжують нас більше як будь-що інше, вони наносять нам величезних шкід і з ними треба перевести рішучу боротьбу, щоб їх викорінити і то надобре. Вони руйнують нас зі середини, звироджують наші оцінки і нас самих.

Перший з тих гріхів, найбільше популярний — це відставання від громадського життя, неучасть у ньому, незацікавленість тим, що діється кругом нас, що роблять для загальної справи інші, які їхні клопоти й зусилля, до чого вони змагають, що осягнули, а чого не добилися та чому. Причин такого відставання, неактивности та незаінтересованости багато. Не раз це звичайна утома. Неодному прямо не стає сил зацікавитися й узяти участь у чомусь, коли ніхто, ані самі умови не примушують його до цього. Таким людям ми мусимо співчувати. Їм треба допомогти вийти з вузького кола приватного життя, стати вище від особистих, та ще й до того здебільшого виключно матеріяльних користей, та дати змогу зацікавитися ширшим колом справ, зажити глибшим, повнішим життям. Обмежуючись тільки до свого „подвір'ячка", людина нидіє й никне, морально убожіє.

Є такі, що виразно заявляють: А що я з того буду мати? З такими важко говорити, бо їх зір спрямований тільки на матеріяльні користі. Їхній рівень розвитку такий, що їм вистачає цього й нічого більше не потрібно. Та багато гірші від них ті, що вбираються в „тоги праведників" і заявляють: „Я не хочу пхатися в це болото!" Їм здається, що вони стоять понад усім і понад тими, які активні, які трудяться, які жертвують, чим можуть, не чекаючи ні нагороди, ні похвали, ні ніяких вивищень, а роблять це просто тому, що це їхній обов'язок супроти громади, супроти „друзів своя". Не бракує й таких, що заслонюються так званими принциповими причинами, а це значить, що не по-їхньому, тому це недобре. Для них — і це зле і це недобре; взагалі ціла наша громадська діяльність спрямована на неправильні цілі, вживаємо невідповідні методи і тому вони „тримають руки за плечима", вигідно приглядаються, не щадячи слів критики. Правда, що не тяжко бути таким мудрецем? Як же бо легко відмовитися від нераз дуже важкої громадської праці, бо комусь не подобаються ті погляди й ідеї, ті чи інші люди, групи й організації, що в ядрі праці.

Всі вони забувають, що „бути іншої думки" не звільняє з обов'язку бути в громаді й працювати для неї. Всі ті, так звані принципові, причини неучасти в активному житті громади є часто - густо димовою заслоною для певної безпринципности. Бо що ж є найважливішим, найосновнішим принципом життя, підставою, на якій виростає все інше, — як не добро громади, праця для її росту й розвитку? Чи ж не найбільшим моральним принципом є взяти на себе обов'язок і чесно виконувати його? Які „принципи" можуть протистояти цьому?

Другим з черги головним гріхом — це бути „для святого спокою" в організації чи товаристві, або ще гірше — „блистіти" там для пошани й почестей, а праці, обов'язків уникати, як чорт свяченої води. Робити все ,щоб інші робили, а самі ні. Здається, що неморальність такого поступування відразу кожному очевидна. Головна небезпека такої аморальної постави в тому, що вона дуже поширена. А тому, що це загально поширена недуга, то їй треба теж посвятити загальну увагу. Не йдеться про одну чи другу організацію, чи товариство, йдеться про всіх. Працюй для церкви, школи, молоді, спорту, господарських чи політичних цілей, але працюй! Кожен знає, що один може робити більше, а другий менше, не в кожного бо однакові сили й можливості. Гірше, коли такі кандидати на „виставове вікно" пролазять в керівництва й управи різних формацій. Тоді така людина, коли йдеться „на показ", є, а коли треба закасати рукава — немає.

Накінець третій і найгірший головний гріх суспільного життя і рак, що може сточити кожну громадську установу — це бути всередині й не лише самому нічого не робити, але ще знеохочувати інших. Коли в попередньому випадку маємо до діла з людьми, які або інертні, або ліниві й нікуди не годяться, як суспільні діячі, або просто вони не розуміють загальних потреб, то в цьому випадку маємо до діла з людьми, які свідомо паралізують й обезсилюють товариства й організації, до яких вони належать, їх морально знутра розкладають, розкладаючи найважливіший елемент кожної громадської праці — людей. Не важне, якими аргументами й міркуваннями підбудовують вони свою шкідливу поставу, чи прямо своїми деструктивними навиками, чи навіть знов - же „принциповими причинами", мовляв вони „не погоджуються" з тією чи з другою людиною, з тією або іншою справою. Це все не поменшує їхнього шкідництва.

В ніякому випадку ми не заперечуємо потреби здорової, творчої, нераз навіть гострої критики. Така критика є тільки позитивним поштовхом до кращих зусиль, а тим самим до більших успіхів. Без такої критики ледве чи можна покращити стан праці. Критична аналіза — одне діло, а „апріорне" заперечування всього — це щось зовсім інше. І хоч такі прояви, така поведінка не дуже часті, але вони мають місце, з ними треба боротися, а насамперед їх треба безжалісно виявляти.

Ще з дитячих років бренить нам у вухах вислів, „за добро нагороджає, а за зло карає". Це не відірваний від життя теоретичний принцип, це його база, це норма, без якої важко жити, а ще важче добиватися успіхів. Треба пам'ятати про це особливо сьогодні, бо опинилися на особливому етапі нашого суспільного життя, як у відношенні до наших обов'язків супроти краю, так і щодо наших завдань у світі. Наші люди в краю від нас очікують значно більше, ніж ми робимо тепер; від нас очікує значно більше наше оточення; значно більше й краще мусимо ми працювати, коли хочемо перебороти застій і імпас, в якому опинилися ми, та вийти з нього на твердий шлях посиленого розвитку. Для кожного, що завдасть собі труду застановитися над нашим сучасним положенням у світі, стане ясно, що з того пункту, в якому ми знаходимося саме тепер, є тільки дві можливості: або переломання недоліків і виходу вгору до кращого, або приспішеного спаду вниз.

Найменше можемо нарікати ми на об'єктивні умови, бо ці нам сприятливі майже без винятку у всіх країнах світу. Наші попередники, піонери, в багато гірших умовах добилися не одного більшого успіху ніж ми. Якщо є зле, то причина цього у нас самих. Обговорені тут „три головні гріхи" серед численних недомагань нашого зорганізованого життя є на одному з перших місць. І тому їх треба усувати першими.

Ярослав Курдидик

ПРОФІЛЬ СИЛИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЗСА

Коли президент Форд пред'явив Конгресові оборонний бюджет ЗСА на 1976 рік, адміністрація вказувала на конечну потребу підвишки, вмотивовуючи цю потребу тим, що ЗСА мусять мати таку збройну силу, яка була б у спромозі витримувати суперництво із СССР. У бюджеті Президент домагався 105 мільярдів дол. для Департаменту Національної Оборони, або на 15 відс. більше, як це було видано у попередньому році.

Коло однієї третини цієї підвишки мало йти на вирівняння коштів інфляції, а решта на продовжування дотеперішньої мілітарної програми, підвищення числа конвенціональної сили і піднесення і поширення нуклеарної спроможности у відносно приспішеному часі.

На конвенціональну силу, яка включає суходільні, повітряні й морські з'єднання, запляновується видати разом 72 відс. оборонного бюджету, в тому на самі суходільні війська 28 відс. До кінця 1977 року, після остаточного обмежування і скорочування, бойова сила ЗСА матиме три „Марін" і 16 армійських дивізій, три окремі бригади та різні допоміжні бойові з'єднання. Резерву суходільних військ становитимуть 9 повних дивізій, 24 окремих бригад і полків та відповідна для цього кількість допоміжних з'єднань.

На Летунську Повітряну Силу складаються: бойове летунство, фльота і „Марін Кор" зі своїми тактичними повітряними силами. У загальному летунство має тепер 22 тактичні „повітряні крила" і запляновує підвищити їх у найближчому часі до 25. Летунські з'єднання фльоти, які перебувають на авіоносцях, будуть зредуковані до 12 повітряних крил; у 1964 році було 15 морських повітряних крил. „Марін Кор" має три повітряні крила, вони і надалі залишаться, але будуть поповнені кращими й модернішими літаками. В загальному плянується втримати 24 повітряні крила із поліпшеними бойовими літаками Ф-16 для летунства і Ф-18 для фльоти.

Фльота складається з бойових кораблів, підводних човнів, авіоносців і суходільних допоміжних розвідчих літаків. Поруч підводних човнів у 1968 р. було в активній фльоті 840 кораблів. Під сучасну пору є 450 діючих кораблів, а до 1980 року плянується підвищити це число до 540. Кошти видатків на фльоту розраховують на 17 відс. бюджету. Крім того ЗСА втримують середню і далекосяжну транспортову вантажну повітряну силу, яку називають теж „мобільною силою".

Стратегічна нуклеарна зброя забирає у бюджеті коло 18 відс.; на її бойову силу складаються далекосяжні ракети, вміщені на суходолі і на підводних човнах, бомби і ракети на міжконтинентальних бомбовиках, на повітряних і суходільних протиракетних ракетах, а також сюди входить система контролі і перестороги.

Про дуже цікаві дані і про подробиці їхньої важливости можна довідатися із статті „Контроля оборонного бюджету" Б. М. Блечера і Е. Р. Фріда у журналі „Форейн Аффейрс" на 1976 р. (перший квартал). Про це пишуть інші американські та світові поважні журнали. У квартальнику „Форейн Аффейрс" переважає ділово підібраний матеріял і докладна статистика; з нього, а також з останнього інтер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Іван Дурбак

У РІЗДВЯНОМУ ЧАСІ КНИЖКА – НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК

Цілий місяць грудень панує в західньому світі т. зв. „Різдвяний дух" („Крісмес спіріт"). Скрізь на вулицях видніють великі написи. „Крісмес спіріт", на всіх вітринах крамниць, всюди домінують ці два слова. Це заохота до купування Різдвяних подарунків, що на них витрачаються великі мільйони, бо кожна американська родина платить грубші гроші на безліч дарунків для всіх членів родини, ближчих і дальших свояків, товаришів шкільних і праці, сусідів і знайомих.Буває й таке, що не мають де подіти цю силу Різдвяних дарунків.

За цими звичаями йдуть і наші люди в західньому світі, що не хочуть бути „гіршими", тож наслідують ревно господарів країн свого поселення.

І тут є найкраща нагода зробити добре й культурне діло! Про неї вже багато писалося, але варто нагадати знову. Замість часто непотрібних речей, що їх немає де подіти — обдаровуймо себе взаємно добрими українськими книжками, передплачуймо українські журнали й часописи своїм рідним, товаришам і приятелям.

В наших газетах читаємо списки книжок до продажу, читаємо рецензії на нові книжки. Наші книгарні видають час від часу каталоги своїх книжок. Варт, щоб у Різдвяний час появлялися списки книжок, що надаються на дарунки для різного віку, різного зацікавлення. Книжками можемо обдаровувати всіх, включно з приятелями не-українцями, а вже найбільше треба обдаровувати книжками й журналами наших дітей!

Маємо добрий журнал для дітей „Веселку", маємо пластові й сумівські й інші молодечі журнали, маємо видавництво „Євшан - Зілля", — Об'єднання Письменників Дитячої й Молодечої Літератури (ОПДМЛ), також і інші українські видавництва видають дитячу літературу. Ось „Євшан - Зілля" має знову в підготові цінні видання для дітей, щоправда в-во не має потрібних фондів, але про це повинні подбати наші крайові централі, наші економічні та професійні установи, — при бажанні й наполегливості фонди знайдуться.

Також Рада у Справах Культури при Секретаріяті Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), як і крайові ради у справах культури при наших крайових централях, культурні референтури при всіх наших товариствах повинні доложити всіх зусиль, щоб підготовані до друку цінні видання таки появилися своєчасно у книгарнях. Тепер настав такий час, що не вистане книжку лише видати, розіслати до книгарень, подбати про рецензії в нашій пресі. Треба ще зорганізувати сітку кольпортерів при кожній нашій парафії, щоб пустили ту книжку в рух, щоб продавали книжки, журнали й газети під церквами, в наших домівках під час усіх наших імпрез.

На жаль, тепер не читач шукає за книжкою, але книжка мусить шукати читача! В Австралії, наприклад, Українська Центральна Шкільна Рада під проводом проф. Д. Нитченка почала переводити „Двомісячники української книжки". Досі переведено вже 18 таких двомісячників з великим успіхом. Шкільні діти й студенти розпродували кожного року тисячі наших книжок і журналів, уможливлюючи таким чином друк дальших наших видань. В Австралії живе понад 30 наших письменників і поетів. Вони мають змогу друкуватися, бо їхні книжки скоро розходяться, і тому є бажання і змога друкувати нові книжки.

На початках нашої еміграції і по інших місцях нашого поселення видно було наших кольпортерів книжок, газет і журналів у багатьох місцях, одначе, на жаль, вони позникали, перестали діяти, з великою шкодою для нашого друкованого слова. Цю колишню корисну практику варто відновити.

При кожній нашій церкві, школі, організації, в кожній літній оселі,під час кожної нашої імпрези повинні активно працювати наші кольпортери й кольпортерки, та всіми способами заохочувати до купна наших видань. Інакше наш видавничий рух занепаде.

Наші письменники й поети часто не тільки мусять друкувати своїм коштом книжки, але й поширювати їх, бо у книгарнях вони довго лежать на полицях, мало хто їх там купує. Без доброї ж принуки, без доброї заохоти — книжка не піде.

І тут велике й почесне завдання мають наші молоді батьки: впоїти у своїх дітей любов до українського журналу і книжки. А зробити це можна найкраще своїм власним, живим прикладом: самим читати українські книжки, журнали й газети. Хтось скаже — нема часу. Але той час є на довгі телефонні розмови, на оглядання годинами, аж ген за північ, улюблених телевізійних програм, і тому само собою — вже нема часу на читання доброї української книжки.

Навіть і ті, що залюбки купують українські книжки, часто „не мають часу" їх прочитати! (Маю часто нагоду переконатися, коли питаю моїх книжкових відборців: „Як Вам подобалася нова книжка?" — Відповіді найчастіше ще немає...).

Телевізія дійсно нанесла удар книжці, бо годі рівночасно позирати на „тіві" й читати книжку; але віримо, що ця криза мине, і читач повернеться до випробуваного старого приятеля, яким завжди для культурної людини була книжка, передусім — добра рідна книжка. Так склалося, що в цьому Році Жінки - Українки маємо до вибору багато книжок наших авторок - письменниць. Якщо розкупимо їх, тоді і відзначимо гідно Рік Жінки, наше жіноцтво, а також допоможемо нашим письменницям видати свої чергові книжки, збагатити нашу літературу новими виданнями.

Слід і різдвяні вакації використати на читання українських книжок, бож тоді є більше вільного часу; до цього слід заохотити нашу дітвору та молодь. Не легка це справа, і не всі наші ради спасенні, але треба щось робити, треба придумати новий підхід, щоб якось молодь зацікавити до читання. Може гуртове читання з поясненням незрозумілих слів причинилося б до зацікавлення українською книжкою нашої молоді? Може Гуртки Книголюбів зі спільним читанням і обговорюванням прочитаних книжок пожвавили б наше читальництво й наш видавничий рух?

Всіми силами треба подбати, щоб доба „повторної неграмотности" перемінилася на добу збільшеного читальництва українських книжок у різдвяному сезоні — сезоні великих надій.

ВШАНУЮТЬ Д. БОРТНЯНСЬКОГО

Філядельфія. — Український Літературно - Мистецький Клюб, влаштовує тут в неділю, 11-го січня ц.р. в залі церкви „Голі Трініті" при вулицях Раклєнд і 11-й концерв для вшанування пам'яті композитора Дмитра Бортнянського у 150-річчя його смерти. Початок концерту год. 5-та по полудні. В програмі беруть участь: хор „Кобзар" та професійні музики: В. Третяк, О. Сімович, Р. Гарасимович, Б. Перфецький, А. Вілямс. З сольовими точками виступить піяніст - віртуоз Роман Рудницький та співачка Сузанна Рудницька. Головну доповідь на концерті виголосить д-р Андрій Шуль.

Леся Лисак

СВЯТВЕЧІРНІЙ ГІСТЬ

Миготіли кольорові світла на ялинці. Вичерпана передсвятковою метушнею Оля присіла на канапі, заплющуючи очі. — Свят-Вечір означає радість, а я така втомлена, — подумала. Враз відчула, що коло неї хтось станув. Зразу думала, що це її чоловік Марко, та інший, дуже знайомий і дуже давно вже нечутий голос, промовив: „Христос Раждається, доню" — „Славіте Його," — відповіла, і хотіла відкрити очі, та голос тихо сказав: „Не треба дивитися, ти ж знаєш, що це я."

Олю огорнуло предивне почуття. Та це не був ані переляк від несподіванки, ні навіть здивування: „Я зараз попрошу Марка",—сказала.

— Не треба, доню, — лагідно заперечив голос. — Він мене не знає і міг би віднести зовсім інше враження, як ти. Я тут довго не забарюся. От, хотів привітати тебе зі Свят - Вечором, побачити, як тобі живеться. Гарно тут у тебе. Хата святочно прибрана, на столі колач, свічка, навіть дрібку сіна десь роздобула. І ялинка пахне так, як колись вдома.

— Її привіз з лісу Марко, як колись ви, татку. Тут багато людей мають штучні ялинки, які, кажуть, дуже практичні, бо не осипаються, і можна їх переховати з року на рік. Та я їх не люблю. А ця справжня нагадує мені рідний дім, дитинство. Колишні прекрасні, сповнені радістю Різдвяні Свята вдома.

— Це добре, що ти зберігаєш у пам'яті все, що рідне, — тепло звучав голос. Мені було б невимовно прикро, коли б ти збайдужіла до нього. Велику помилку роблять люди, які нехтують споминами. Це так, наче б хтось намагався пересадити дерева без коріння...

— Татку, — в Олі нагло відізвався роками нагромаджений і роками приховуваний жаль, — нам тут вигідно й достатньо живеться, а проте навіть нині я не відчуваю спокою ані щастя! Татку, чи це тому, що все придбане добро коштує нам великого зусилля?

— Ні, дитино, — заперечив голос. — Ти ж давно повинна знати, що ніщо у житті не дається даром! І хіба ти забула, як вдома ми з твоєю матір'ю важко трудилися? Знай, що життя без праці беззмістовне!

— Татку, я знаю, що колись ви працювали важче за нас, і не осягали навіть частини тих матеріяльних достатків, які ми тепер маємо. Та водночас ви були спокійнішими та радіснішими за нас. Зокрема, коли приходили великі свята, як ось Різдво. Як тоді раділи і діти і дорослі появою першої зірки на небі! З яким радісним хвилюванням засідали до Святої вечері! Скільки незбагненої містерії було у миготінні свічки, що застромлена у хліб, горіла аж до досвіту, як дзвони скликали на Різдвяну Утреню. Як радісно тремтіло серце, коли під вікном пролунав спів колядників „Бог Предвічний народився!" А що вже казати про цю неповторну спонтанність, що лунала у церкві „Рождество Твоє, Христе Боже наш", той спів, що вдаряв об склепіння церкви і, здавалося, плив аж у саме небо!

— Чому ти кажеш „неповторну"? — тихо заперечив голос. — Таж, дякувати Богові, ви маєте тут рідну церкву, в якій знову нині заспівають славу народженому Христові!

— Татку, — скаржилася Оля, — це вже не той настрій, що був вдома. Мені іноколи видається, наче б люди збайдужіли...

— Не думай так! — перебив голос. — Справжня глибока віра — це Божий дар, на який треба собі заслужити! І не очікуй надто багато від людей. Завжди починай від себе. Якщо твоя віра справді сердечна, Божий мир зійде у твоє серце.

Відчула правдивість батькових слів. — Може справді, нарікаючи, я грішу? Може ми маємо так багато, що не вміємо його оцінити?

— Так, — сказав впевнено голос. — Скромні люди вміють радіти усім, кожним безцінним моментом життя. А діждатися у здоров'ї Різдва Христового — це вже не дрібниця, а велика милість Господня.

Олі ставало легше на душі, та все таки щось її муляло. Татку, все таки вдома Різдвяна радість була більшою! Ось тепер, щоб відсвяткувати Різдво, ми з чоловіком звільнилися з праці на один день. Всього один день! Всього один день, а колись це були три гарні празничні дні!

— Не гніви Бога, — суворіше зазвучав голос. — Ви могли звільнитися з праці, і ніхто цьому не дивувався, а ні тимбільше нічим вам не погрожував за святкування Різдва в іншому часі, як більшість людей країни. Порівняй ваші обставини з обставинами, в яких доводиться святкувати нашому народові на рідній землі! Скільки там церков зруйновано, скільки перемінено в так звані клюби, магазини, чи навіть приміщення для антирелігійної пропаганди! Тільки нечисленні зможуть піти на Різдво до церкви, якщо церква ще залишилася, і якщо є священик, який відправить Богослужбу. Там же ж нашу релігію винищують, а вірних переслідують! Ти вже мабуть призабула, що таке життя у постійному страху перед знущаннями! Що таке постійна непевність, терор, нелюдська несправедливість . . . Щоб цього уникнути, ти вибрала волю. Спокійне життя у хоч нерідній, але прихильній країні. Чи ти знаєш, якою високою є ціна волі?

Батькові слова ворушили сумління. А голос продовжував: Коли заспівають в церкві — Бог Предвічний народився, — подякуй Йому, що дарував вам ласку жити вільними людьми! А відтак гаряче помолися за всіх тих, що терплять у неволі. Помолися, щоб Господь дав їм силу й витривалість боротися. Щоб післав їм з Різдвяною зіркою промінь надії на краще завтра. Щоб утвердив їх у вірі, що Божа справедливість таки переможе пекельні сили. Бо, як сказано у святій книзі: „Що неможливе у людей, можливе у Господа".

— Татку, — закликала радісніше, — яка я вам вдячна за цю гостину!

— Заспіваєте в церкві „Возвеселімся всі купно нині", і хай Божий мир зійде у ваші душі, — зазвучав ясно голос. — Веселих Свят, доню.

Оля відкрила очі, хотіла покликати чоловіка, та в кімнаті, окрім неї, не було нікого. Не могло бути, бо Олин батько відійшов у вічність з рідної землі тоді, коли вона проживала на чужині . . .

УКРАЇНСЬКА ПОМІСНА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
Парафія св. Архистратига Михаїла
Філядельфія, Па.

ВІДЗНАЧЕННЯ ІМЕНИН
Їх Блаженства
Патріярха Йосифа І

НЕДІЛЯ, 11-ГО СІЧНЯ 1976 РОКУ

П Р О Г Р А М А

I. Торжественна Свята Літургія в наміренню Їх Блаженства Блаженнішого Йосифа І — год. 8-ма рано, у Церкві св. Покрови, при 12-ій і Овк Лейн вулицях.

II. Святочні Сходини — год. 3-тя по пол., заля УСО „Тризуб" при 4932 Норт Брод. вул.

1. Відкриття — Іларіон Мазепа, голова параф. Ради Церкви св. Архистратига Михаїла
2. Отче Наш (Козацький) — Хор молоді при парафії св. Арх. Михаїла
3. Блаженніший Патріярх Йосиф І і майбутнє Української Католицької Церкви в діяспорі — Проф. д-р Петро Біланюк, Торонто, Канада
4. Владика нескорених — Роман Завадович — Наталка Ковалишин, деклямація
5. Концерт No. 1 А-моль — Й. С. Бах — Юрій Фаріон, скрипкове сольо
6. Колядки — Хор молоді при парафії св. Арх. Михаїла
7. Молитва за Патріярха

До численної участи в цих святкуваннях запрошує парафіян та всю українську громаду Філядельфії й околиці

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

ДИПЛОМОВАНІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

— Ну що, не вбили?

— Ні, — відповів.

Сьогодні він мене зустрів.

— То ви вчора говорили, що бандерівці не вбили мого батька?!

Важко сказати, чому юрист консультант Головешко вклав саме такий зміст у мої слова. Довелося пояснити мотиви запитання, які були надто далекими від його проникливих здогадів.

— Ваш батько як партісць, — кажу йому — присланий з батьківщини для боротьби з бандерівським рухом, полював на них, ловив і висилав до Сибіру їх сім'ї та рідних. І вони один раз заходили до вашої хати (зрештою не зовсім відомо чого), не вчинивши вашій сім'ї жадного зла. Ви ж сьогодні за читання української націоналістичної книжки, чи захист української культури, мови, невластиве слово, вірш ,погляд, за загальнолюдські ідеї саджаєте до тюрми чи табору. Де ваше людське мірило? Яке ж тоді ваше розуміння справедливости?

Та не встиг щось сказати Головешко, як до розмови вступився присутній „професор" Каковський. І посипалося: „бандерівці — найлютіші вороги", „упирі", „вбивали людей . . ."

— Я родом з тих місць, де був рух (с. Кричильськ, Рівенської области). Тому добре знаю, кого бандерівці вбивали і що тоді творилося. Я очевидець тих подій і до того був тоді прорадянськи настроєними, я був комсомольцем. Отже, майте на увазі, шила в мішку не втаїш, правди не оплювати. Вона й після того залишиться правдою.

Реакція Каковського була неочікувана:

— Запеклий націоналіст!.. З такими поглядами звідси дороги немає („професор" не в „курсе дела", що за вироком ми маємо відповідний строк)... Не 25 років давтати, а треба вбивати, — ніби вистрілював доктор історичних наук.

Моє настирливе прохання — все таки вислухати мене, за що сиджу стільки років у концтаборі, було марним.

— Ви з націоналістичними поглядами, — в його вустах звучало як достатня причина, щоб можна мене не тільки все життя тримати в ув'язненні, а й знищити. Все те говорив з цинічною одвертістю, так як не завжди собі дозволяють висловлюватися працівники КҐБ. І було небаченим, як муж науки, працівник Академії Наук УССР з якимось незрозумілим патосом захищав безодню людського дикунства.

Я нагадав, що у цивілізованому світі ніхто за те не судить (хочеш, то читай на здоров'я, Маркса, Енґельса, Леніна). Навіть ті „страхітливі" бандерівці, на адресу яких було кинуто стільки обвинувачень і бруду, ніколи й нікому не боронили читати совєтської чи марксистської літератури. Навпаки, рекомендували вивчати. Вони покладались на силу своїх ідей і благородність мети. І це ж робилося в умовах збройної боротьби!

Тепер, у мирний час, при повній монополії преси, радіо, кіно і мільйонного пропаґандистського апарату, читання т. зв. самвидавної книжки, неофіційне думання, обстоювання рідної мови інкримінується як злочин — за це садять до в'язниці, до концтабору — „і ви особисто за те саме закликаєте ще до більшої кари — вбивати і гноїти?"

— Бачили кіно? Націоналісти вбили Галана! Таку видатну людину нашої епохи . . . За націоналістичні погляди не саджати, а стріляти треба! — в лютій радості стояв на своєму доктор історичних наук.

Таке кіно я дійсно бачив та, на жаль, воно мене не переконало, хто винен в його вбивстві. Свавілля і беззаконня т. зв. соціялістичної демократії закинули мене далеко від рідної землі, за колючі дроти ворожої Півночі, де мав нагоду зустрічати цікавих людей, що в русі займали поважні становища. Для них вбивство Галана було великою несподіванкою, як грім з ясного неба. Бо всі вони вважали, що живий Галан — корисний бандерівцям, мертвий — большевикам. Тому я уже не вірив. Тільки згодом (після виступу Хрущова) переконався, що дійсно Сталін мав пляни розправитися і з людьми типу Галана.

Довелося бачити і людей засуджених у справі вбивства письменника. Як розповідав мені Д. Лукашевич, що з розстріляних його трьох синів „вина" двох полягала тільки в тому, що спілкували з першим. Подібні розстріли торкнулися й інших. Отже, надто кидається в вічі, що заміталися сліди. Із засуджених у справі Галана ніхто не знав: чи та студентська організація була справжньою оунівською чи інспірована МҐБ. Тоді таких інспірованих у львівських та інших західньоукраїнських учебних закладах було немало. Як наприклад зішлюся на ту „організацію", за яку засуджено мене і моїх товаришів. Органи МҐБ доручили своєму аґенту Харечку Івану Михайловичу нав'язати зв'язки з провідником ОУН „Нечаєм", щоб таким чином „бандита зліквідувати". Та щоб попасти на сліди, Ів. Харечко створює „організацію". Дає читати літературу. А потім оголошує, що в нього з підпіллям порвалися зв'язки. Отже, зостається одне: шукати їх кожному з нас. Зрозуміло, що він дав „практичні" поради як це зробити. Але Харечко не про все своєчасно інформував органи МҐБ. І коли була виявлена у нас націоналістична література і читачі її заарештовані, на лаву підсудних попав і сам І. Харечко. Його щирим визнанням (як на слідстві, так і на суді) не повірили і засудили разом з іншими до 25 років концтабору. До такої „організації" дуже вірогідно належали і виконавці вбивства Я. Галана.

На початку 60-их років у журналі „Жовтень" була надрукована замітка, ніби в архівах Львівського КҐБ існують матеріяли, які дають підставу пов'язувати смерть Галана з особою Сталіна, що дуже близьке до істини. Людину, яку цікавить правда, не може не застановити факт: чому бандерівці вбили лише одного Галана? (І аж у 1949 році). Писали про них і не менш пасквільно немало інших совєтських письменників, істориків та ідеологічних працівників. Можливості в бандерівського підпілля були надто великі. І ніхто, окрім Галана, не постраждав. Нищити небажаних письменників, вчених, ідеологів — типовий почерк Сталіна, це большевицький метод, а не бандерівський.

Серце „професора" не витримало: з мольбою приреченого простяг праву руку до замполіта Кітманова, ліву поклав на серце, а очима вп'явся в портрет залізного Фелікса (Дзєржинського), майже молив адміністрацію: „Бачите, як вони думають?! Карайте їх! Карайте їх! Тут їх і згноїти!"

Залізний Фелікс мовчав, здивований, що через півсотні років після червоного терору вчені Академії Наук так пієтично благають його допомоги. Сцена прикро вражала: до чого може дійти жива людина!

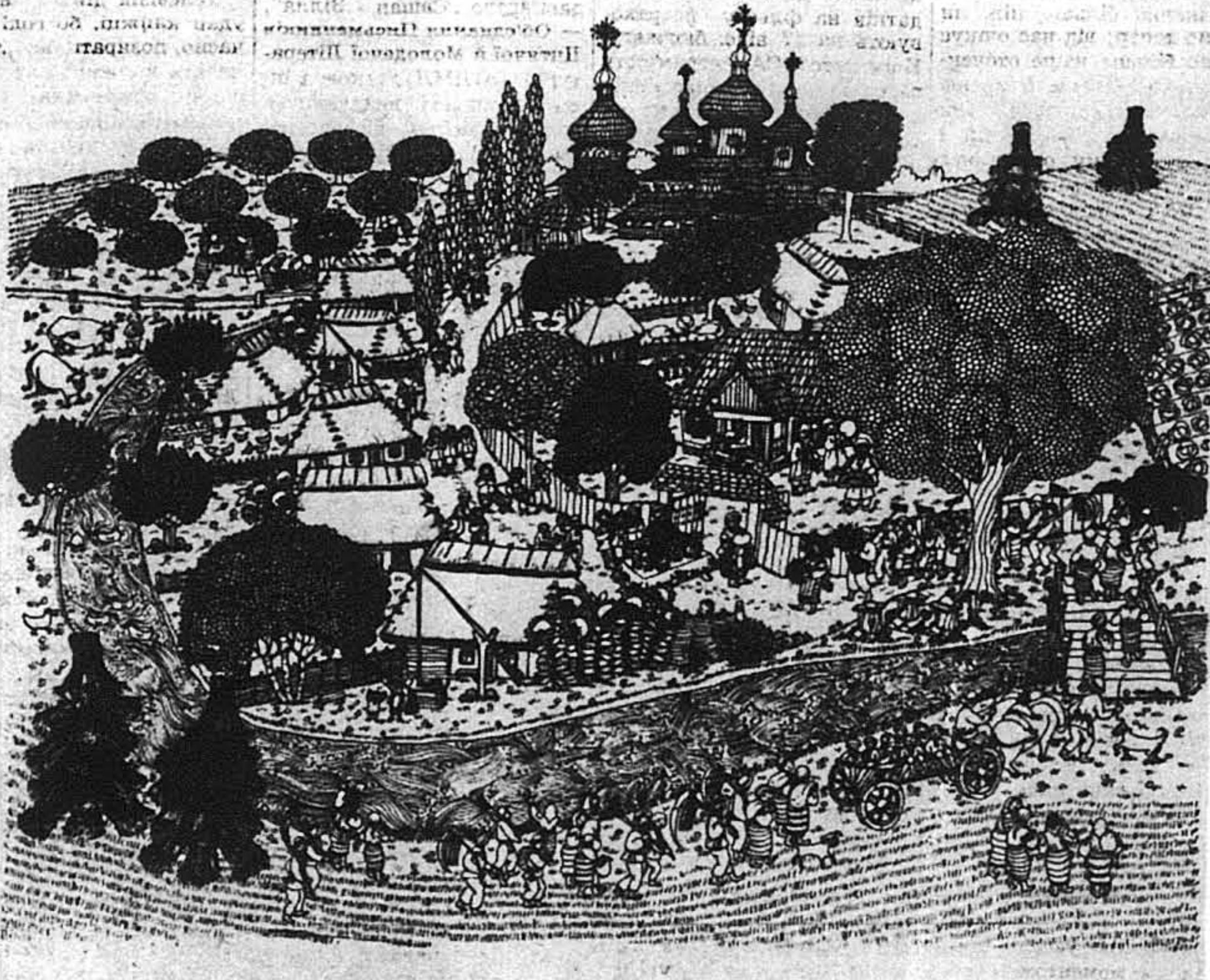
„Вчений муж", „дослідник революційного руху" приїжджає на далекий Урал, щоб повчати тюремників, як нас катувати і забуває: вони те ремесло і без нього добре знають.

Пермський табір ВС 389/35

Степан Сорока

6 червня 1975

Найщиріше побажання
Веселих Свят Різдва Христового
й Щасливого Нового Року

Обжинки, новий малюнок Ярослави Сурмач

Як було в старім краю. У полі тиша, вітер достигле збіжжя колише, жито, пшениця, овес, ячмінь і всяка пашниця. Все достигле, і майже проситься: жни, жни, жни, мене. Веселійшого, благороднійшого часу як щасливі жнива не можна собі уявити. Коли вони без шкідливих злив, без чорної тучі, палких суховіїв, граду, сарани. Селянин молиться, дякує святому Юрієві, що поміг посіяти, тепер просить святого Петра помочі позбирати.

Женці, молоді дівчата і хлопці, повбирані як у свято до церкви, жнуть, жартують, співають. Хлопці в снопи в'яжуть, в полукіпки складають. Сонце вже низенько, вечір близенько, робота на полі кінчається. Дівчата виплели з зібраних колосків і синього блавату чудовий вінок, вибрали „княгиню" поставили вінок на її голову, маленький снопок ніби букет квіток дали її в руки, вона йде в переді всі парами за нею. По дорозі співають.

А ми жито зажали, щоб ще за рік діждали,
Скільки на небі зірочок, стільки на полі копичок.
Суди Боже звозити, у велику стирту зложити.

Так всі парами приходять до господи, там вечера для них вже готова, а на загороді вже троїцька музика (скрипка, цимбали і решето) готові і будуть грати для женців аж до других півнів.

Так обходились обжинки у моєї бабуні Стронціцкої, в селі Жельдець (Жовква) 1908 році. Мені було 13, ще добре запам'ятав, і своїй дочці Ярославі розказав, вона своїм стилем це розмалювала в кольорах. Щоб мені й іншим була гарна пам'ятка, цей образ дочка позволила мені видати друком розмір 9 X 12. Можна його купити для своєї хати за одного доляра. Або 12 за 10.00. Пепрепрошаю, якщо подумаєте, що це побажання не на місці. Мені шкода забирати багато місця в газеті не сказавши нічого, або таке, що всі кажуть. Я бажаю Вам

також
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

М. СУРМАЧ з РОДИНОЮ

SURMA 11 East 7th Street, New York, N.Y. 10003

Веселих Свят!

Веселих Свят
і
Щасливого Нового Року
Родині, Приятелям і всім Членам УАЖДО
— бажає —
Ольга Томашівська
Заміcть карток, складаю 10.00 дол. на акцію „Діти Дітям"

Веселих Свят Різдва Христового
та
Щасливого Нового Року!
Родині і Знайомим
— бажає —
Павло П. Полиняк
Кейтонсвіл, Па.

Увага! ПАССЕИК й ОКОЛИЦЯ! Увага!
7 ВІДД. ООЧСУ та ОСЕРЕДОК СУМА
в ПАССЕИКУ, Н. Дж.
— влаштовують —
в суботу, 10 січня 1976 року
ТРАДИЦІЙНУ МАЛАНКУ
в залі УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ
при 240 Hope Avenue, Passaic, N.J.
на яку запрошується все Українське Громадянство та Молодь.
Грає оркестра „МРІЯ". Початок: год. 9-та веч.
Вступ: $5.00 — дорослі, $2.50 — молодь

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у НЮ ЙОРКУ
П'ятниця, 9 січня 1976 року
В РІЗДВЯНУ ПОРУ:
„НАЗАР СТОДОЛЯ"
Опера в 3-ох діях К. ДАНЬКЕВИЧА, за однойменною драмою Т. ШЕВЧЕНКА.
Пояснення до опери подасть і стереофонічні платівки продемонструє
МАЕСТРО
Теодор Терен-Юськів
Початок — год. 7:30 вечора

Замість квітів на могилу нашого Професора
бл. п.
д-ра Михайла Соневицького
складаємо 50.00 долярів на фонд „Церква в Потребі".
•
Вдові з Родиною складаємо наше щире співчуття
бувші учні —
Д-р БОГДАН і ОЛЬГА ФАРАОНІВ

З нагоди Різдвяних Свят
складаю в пам'ять моєї Дружини
сл. п. Анни Матійців
пожертву для Українського Студійного Фонду
при Гарвардському Університеті
в сумі 100 (сто) дол.
МАТІЙЦІВ ПРОКІП

В першу болючу річницю смерти нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА і БАТЬКА
бл. п. ІЛЯРІЯ ЧУЧМАНА
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в неділю, 11 січня 1976 року
о год. 11:55 вполудне
в ЦЕРКВІ СВ. О. МИКОЛАЯ
при 24-ій і Попляр вул. у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

В смутку
Дружина — ІВАННА
Донька — НАДІЯ
Сини — ІГОР і ЛЕВ
Синова — ЛІНДА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого та Незабутнього МУЖА
бл. п.
Мґр СЕМЕНА ЛІСОВЦЯ
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
у вівторок, 13 січня 1976 року
о годині 8:30 рано
в ЦЕРКВІ ПОКРОВА БОЖОЇ МАТЕРІ
в БРОНКСІ, Н. Й.
•
Рівнож у цей день відправляться
ЗАУПОКІЙНІ СУЖБИ БОЖІ
в Церквах:
СВВ. АП. ПЕТРА і ПАВЛА — БАЛТІМОР, год. 9 рано;
УКР. ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ — ВАШІНҐТОН, Д. С., год. 6:45 рано;
СВ. О. МИКОЛАЯ — АМСТЕРДАМ, год. 8-ма рано;
НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ — ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.
Про молитви за спокій Душі Покійного просить —
дружина — **ЯРОСЛАВА**

В ЧОТИРНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДОНЕЧКИ
бл. п.
НАДІЇ БОДНАР
буде відправлена
ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
дня 6-го січня 1976 року
о год. 7-ій веч.
в церкві св. Марії
ОЗОН ПАРК, Н. Й.
РОДИЧІ, БРАТ і РОДИНА

Субота, 10-го січня 1976 року
о год. 9-ій вечора
в авдиторії школи св. Юра
при 216 Схід 6-та вул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

ОСЕРЕДОК СУМА і 2-ий ВІДДІЛ ООЧСУ в НЮ ЙОРКУ
— влаштовують —
НОВОРІЧНУ ЗАБАВУ-МАЛАНКУ

- В програмі забави — ВИБІР КОРОЛЕВИ ОСЕРЕДКУ СУМА і НОВОРІЧНІ ПОБАЖАННЯ.
- Грає оркестра **АМОР — М. РОМАНЕНКА**, Співає — **Ф. МАТЮК.**
- Аранжер забави — **ГРИГОРІЙ ЦЕБРІЙ.**
- Столики замовляти в Канцелярії Осередку СУМА у вечірніх годинах (212) 473-3467.

Сердечно запрошуємо на новорічну забаву Українське Громадянство і Молодь Ню Йорку й околиці.

Заложено Відділ УНС...

Закінчення зі стор. 1-ої)

Михайло Гаврилюк — голова, Мих. Бельмеґа — заступник голови, Атаназій Стефурак — секретар, Богдан Гаврилюк — касир, Марійка Стефурак — заступник секретаря. Контрольну Комісію очолив Петро Гаврилюк як голова, а на членів обрано Михайла Мочерняка і Мирона Гаврилюка. Патроном Відділу обрано сина Гуцульської землі, славного командира пробоєвого Гуцульського Куреня сотника Гриця Голинського.

По виборі Управи нового Відділу слово забрав голова Гуцульського Товариства „Черемош" Дмитро Ткачук, який висловив найкращі побажання нововбраній Управі Відділу та деякі побажання керівних органів УНС і редакції „Свободи". Подібні побажання висловив і голова УСО Гуцулів Іван Гаврилюк.

В імені Екзекутивного Комітету УНС Управу нового Відділу привітав Степан Гавриш, який висловив признання і подяку братам Гаврилюкам — Михайлові, Іванові і Петрові за допомогу під час творення нового Відділу. Він підкреслив, що родина Гаврилюків збагатила новий Відділ 32 членами. При тому Степан Гавриш спеціяльно висловив подяку голові УСО Гуцулів Іванові Гаврилюкові, який присвятив багато часу і труду для завершення наміченого пляну — заложення нового Відділу. Також С. Гавриш висловив признання і подяку голові Гуцульського Товариства „Черемош" у Філядельфії Дмитрові Ткачукові, якого назвав „стратегом" того благородного діла, розбудови української заморської твердині у вільному світі — Українського Народного Союзу.

Ґратуляції і побажання Управі нового Відділу зложили також голова Округи Петро Тарнавський і касир Іван Данківський.

В імені Управи нового Відділу, голова Михайло Гаврилюк зложив всім подяку за довір'я і вибір та запевнив головного організатора УНС Степана Гавриша, що він разом з іншими членами Управи доложить усіх зусиль, щоби число членів в Відділі збільшити втроє, та щоби вже на слідуючій конвенції УНСоюзу славна Гуцульська земля мала своїх делеґатів — репрезентантів. Він також запевнив, що Управа поробить всі заходи, щоби всі уродженці Гуцульської землі і їхні діти, які ще не належать до УНСоюзу, тепер вступали до новозаложеного 162 Відділу при Українському Світовому Об'єднанню Гуцулів з осідком у Філядельфії.

Всі інформації про забезпечення в УНСоюзі охочі можуть одержати в секретаря Відділу Атаназія Стефурака замешкалого (5740 Н. Ферґіл вулиця, Філядельфія, Па. 19120), або Головній Канцелярії УНСоюзу (30 Монтґомері вулиця, Джерзі Сіті, Н. Дж. 07303).

Наради та „хрещення" нового Відділу закінчено гостиною, яку приготовили члени управи Окружного Комітету.

Совєтські жиди невдоволені заявою президента Форда

Москва. — Ройтерс інформує, що група совєтских жидів висловила невдоволення заявою президента Форда, яку він склав в телевізійному інтерв'ю кажучи, що бажання використати торговельні відносини з Совєтським Союзом для улегшення еміґрації пошкодили багатом еміґрантам. Група 15-х жидів заявила, що президент Форд своєю заявою знищив надії на більш ліберальну еміґраційну політику, якої ввесь час домагався Конґрес ЗСА. У своїй заяві, переданій західнім репортерам, жидівські активісти кажуть, що „кожна така заява заохочує уряд СССР до дальшого переслідування і обмеження еміґраційних можливостей. „Ми протестуємо, — говориться дальше в заяві, — щоб нас і наших дітей використовували певні круги для своїх політичних цілей".

ПРОФІЛЬ СИЛИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої).

в'ю колишнього секретаря оборони Шлесінджера з-поза дуже реального оптимізму відносно американської теперішньої військової міці, виступають одверто обосновані нотки перестороги, що ЗСА мусять розпочати перебудову збройної сили, а також перевести неодмінну модернізацію її далеко швидше, як це було у попередніх роках.

Дж. Шлесінджер, якого у консервативних колах називають найздібнішим секретарем оборони у періоді після Другої світової війни, так і каже у своєму інтерв'ю у „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", що за останні 15 років совєтська мілітарна сила постійно зростає, коли сила ЗСА, починаючи від 1968 р., зменшується, а подекуди і відстає. За останні 10 років збройні сили Совєтського Союзу зросли на 1.2 мільйона, коли ЗСА за останній час, точніше 8-9 років, впали на 1.5 міл. У продукції виряду суходільних військ СССР здобув перевагу над ЗСА у відношенні, як 7 до 1; у побудові кораблів і підводних човнів, як 4-1. В тактичному ж летунстві, в якому ЗСА мали завжди виразну перевагу, СССР перейняв провід, наразі щоправда у продукції тільки деяких типів літаків. З того приводу покищо ще немає причини до „паніки", але коли ця перманентна перевага потриває довше, ЗСА переставлять себе в дуже некорисне становище, каже Шлесінджер.

Він також підкреслив, що інші народи не цікавляться тим, яку силу посідають ЗСА, чи як ми себе намагаємося представити, але їм найважливіше знати одне, чи ЗСА, коли зайде потреба, будуть готові для того, щоби вжити свою силу. Це бо самозрозуміло, що інші країни не зацікавлені в таких союзниках чи протекторах, які слабшають на силі, або програють. Вони розцінюють ЗСА не по тому, які ЗСА є самі собою, а яка конкретна вага нашої мілітарної сили і чи ми зуміємо і захочемо її вжити на випадок потреби. Коли рахувати „голову за голову", тобто вояка за вояка, танк за танк чи гармату за гармату, то без сумніву з такого рахунку вийде, що СССР має чисельну перевагу. Зате ЗСА мають без сумніву квалітативну перевагу над СССР. Але треба дуже пильно слідкувати за тим, щоби ця, як її називають, „американська суперлятивність у якості" не поставила ЗСА у позицію своєрідної „закостенілої самопевности", — закінчує свої висновки Шлесінджер.

Слушно завважують відомі американські коментатори, що було б дуже великою помилкою для ЗСА зменшувати свою мілітарну міць впродовж найближчого часу. Ввесь уклад світової рівноваги сил промовляє за тим, що американська збройна сила буде продовжувати виконувати дальше ролю наріжного каменя у політичній стабільності й взаємодіях европейського, азійського і близько - східнього обширів. ЗСА і надалі повинні втримувати важіль рівноваги між вільним світом і СССР. Але сьогоднішній стан не означає, що того роду „перманентне статус кво" не може підпасти зміні. І якраз побоювання такої евентуальної зміни ставить перед ЗСА вимогу бути сильними, щоби для переведення будь - якої основної і важливої місії ЗСА могли спиратися на свою безсумніву мілітарну міць із розрахунком на багато років у майбутньому.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!